

De eerste keer dat ik zag hoe een zwemmer een haai op zijn neus sloeg met een camera, was in 1956. Ik werkte voor de BBC toen een filmmonteur enthousiast uit de kamer ernaast kwam binnenstormen. Hij vroeg of ik iets bijzonders wilde zien. Daar stond, op het flinkerende scherm van zijn montageapparaat, het beeld van een enorme haai. Ik zag de rijen witte, driehoekige tanden in zijn kaken. Hij kwam dicht- en dichterbij tot zijn kop het hele scherm vulde – de camera schokte – even was een grijze zijkant te zien – en toen verdween de haai in het donker.

Deze film was opgenomen in de Rode Zee door de jonge Weense bioloog Hans Hass. Hans filmde de allereerste onderwaterserie voor de BBC. Toen die werd uitgezonden, veroorzaakte dat een enorme opschudding. Inmiddels is er een hoop veranderd: onderwatercamera's zijn steeds kleiner geworden en tegenwoordig kun je uren onafgebroken filmen. De camera's zijn zo gevoelig dat ze zelfs diep onder water opnames kunnen maken, ver buiten het bereik van zonnestralen, waar in het pikkedonker het enige licht afkomstig is van diepzeewezens. Er is werkelijk geen deel van de oceanen dat we niet kunnen verkennen.

Aan het eind van het tweede millennium begonnen teams van de natuurgeschiedenisafdeling van de BBC aan een serie met de naam *Blue Planet*. Het werd een ongekend succes. Maar één serie was absoluut niet genoeg om de hele onderzeewereld weer te geven. En inmiddels konden we onze camera's overal mee naartoe nemen, dus misschien vielen er nog wel meer verhalen te ontdekken?

We zijn de hele wereld rondgereisd – van de warme tropische wateren tot de koudste poolzeeën – om te onderzoeken welk leven zich onder de golven bevindt. Onderwatercamera's zijn behoorlijk veranderd sinds die eerste haai zijn neus tegen zo'n toestel stootte, maar er leven nog steeds de meest wonderbaarlijkste dieren op onze blauwe planeet. Het is een plek vol verwondering en kwetsbaarheid. We hebben heel veel te leren en nog meer te beschermen.

Ga lekker zitten voor *Blauwe Planeet* / *Blue Planet II* en aanschouw wonderen die je fantasie te boven gaan.

– SIR DAVID ATTENBOROUGH

BLAUWE PLANEET

BLUE PLANET II

BLAUWE PLANEET

BLUE PLANET II

LEISA STEWART-SHARPE en EMILY DOVE

Eerste druk, 2021

Vertaling: Jesse Goossens

Nederlandse rechten Lemniscaat b.v.,
Vijverlaan 48, 3062 HL Rotterdam, 2021

ISBN 978 90 477 1303 6

Tekst © 2020 Leisa Stewart-Sharpe

Illustraties © 2020 Emily Dove

Inleiding © 2020 David Attenborough

BBC en BBC Earth (woordmerken en logo's) zijn handelsmerken van de
British Broadcasting Corporation en worden onder licentie gebruikt
BBC logo © 1996, bbc Earth logo © 2014

Oorspronkelijke titel: *Blue Planet II*

Oorspronkelijke uitgever: © 2021 Puffin Books, part of the Penguin Random House group of companies,
Penguin Random House Children's, One Embassy Gardens, 8 Viaduct Gardens, London SW11 7BW

*Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.*

Gedrukt in China

Kijk voor spelletjes, lessuggesties en meer op:
www.lemniscaat.nl

DIT IS DE PLANEET AARDE

Een schitterende blauwe knikker die in een zee van sterren zweeft. In tegenstelling tot miljarden andere planeten in de Melkweg, is 71 procent van de aarde bedekt door oceaan.

Daar woont de grootste diversiteit aan leven op aarde, en het is het gebied dat we nog het minst hebben ontdekt; we hebben betere landkaarten van Mars dan van de bodem van de oceaan.

Al valt er nog zoveel te leren en zijn er nog meer dan een miljoen diersoorten te ontdekken, we weten zeker dat de oceanen deze Blauwe Planeet, ons enige thuis, in leven houden. Kleine zeeplanten produceren meer dan de helft van onze zuurstof, de oceaan neemt koolstofdioxide op die anders onze planeet zou opwarmen en miljarden mensen zijn afhankelijk van het zeeleven om zelf in leven te blijven. Als het niet goed gaat met onze oceanen, gaat het niet goed met ons.

Ga mee op reis over onze Blauwe Planeet. Waag je de diepzee in, waar dieren in het donker leven die je wildste dromen te boven gaan. Verken de koraalriffen die glinsteren in een caleidoscoop aan kleuren. Gluur tussen de verstrengelde wortels en bladeren van onze groene zeeën. Meng je in de drukte aan onze kusten, waar het dringen is geblazen in de strandmeertjes. En laat dan het gedruis ver achter je als je de weidse open wateren van de Oneindige Oceaan betreedt.

Lees verder om alles te ontdekken over die ongelofelijke Blauwe Planeet, en wat jij kunt doen om deze ongerepte plaatsen onder de golven te beschermen.

EEN OCEAAN

In onze oceaan zijn grote krachten aan het werk. Er is voortdurend beweging en verandering: getijden trekken, stromingen kolken en golven breken. Maar een andere toenemende kracht – klimaatverandering – verandert onze Blauwe Planeet sneller dan in de hele menselijke geschiedenis.

MEE MET DE STROMING

Alle zeeën vormen één groot geheel dat verbonden is door de transportband van de oceaan. Als je het vergelijkt met ons eigen lichaam, fungeert dit netwerk van diepzeestromingen als de bloedsomloop van de oceaan: in een langzaam tempo vervoert het warmte en voedsel over de planeet. Koude, voedingsrijke wateren zakken naar de diepte, van waaruit ze door de oceaan verspreiden. Hun plaats wordt ingenomen door warme oppervlaktewateren die van de evenaar naar de poolgebieden stromen. Hierdoor ontstaat een klimaat dat het leven ten goede komt.

HET TOUWTREKKEN VAN HET GETIJ

Twice keer per dag stijgt en daalt de oceaan, terwijl de aarde draait. De kant van de aarde die het dichtst bij de maan is zet uit, doordat de zwaartekracht van de maan eraan trekt. Hierdoor stijgt de zeespiegel en ontstaat er vloed. Tegelijkertijd wordt aan de kant van de aarde die het verst van de maan af staat de oceaan weggetrokken van het midden van de aarde, waardoor het ook daar vloed wordt. Op de plaatsen daartussenin daalt de zeespiegel juist, waardoor het eb wordt.

GOLVEN MAKEN

Terwijl golven van de oceaan naar de kust rollen, worden ze steeds krachtiger. Ze groeien en stijgen voor ze omslaan in een donderwolk van zoute druppels. Golven kunnen wel tien verdiepingen hoog worden (meer dan 30 meter).

NOORDELIJKE
IJSZEE

Noordpoolcirkel

Azië

Europa

VERANDERENDE KRACHTEN

Op deze plek van voortdurende beweging zijn nieuwe krachten aan het werk. Fabrieken, vliegtuigen, auto's en grazend vee stoten allemaal broeikasgassen (koolstofdioxide en methaan) uit in onze atmosfeer. Deze gassen vangen de zonnestrallen waardoor het land en de oceanen opwarmen, met desastreuze gevolgen voor de gezondheid van onze planeet. We zien bijvoorbeeld dat maar liefst 40 procent van het zomerijs in het Noordpoolgebied in de afgelopen dertig jaar is gesmolten. Gletsjerijs begint ook af te breken, waardoor de zeespiegels stijgen.

Afrika

MARIANEN-
TROG

STILLE
OCEAAN

EVENAAR

INDISCHE
OCEAAN

Australië
&
Oceanië

GROOT BARIËRFIJF

AUSTRALISCHE ZEEGRASVELDEN
(ROND DE HELE KUST)

ATLANTISCHE
OCEAAN

ZUID-
GEORGIA

ZUIDELIJKE OCEAAN

Antarctica

BAAI VAN
MONTEREY
NOORD-AMERIKANSE
KELPWouden

Noord-
Amerika

PALM
BEACH

DE
VERLOREN
STAD

RODE ZEE

TURTLE
ROCK

STILLE
OCEAAN

Zuid-
Amerika

ZUID-
AFRIKAANSE
KELPWouden